

Naloxone: Điều trị tình trạng ngộ độc opioid (quá liều)

Naloxone: Treating opioid poisoning (overdose)

Opioid là gì?

Opioid là một nhóm các loại thuốc bao gồm morphin, heroin, methadone, fentanyl và oxycodone. Opioid có thể được chuyên gia chăm sóc sức khỏe kê đơn hoặc được bán thông qua nguồn cung thuốc không được kiểm soát. Opioid thường được kê đơn để làm thuốc giảm đau và nói chung là an toàn khi sử dụng theo chỉ định của chuyên gia chăm sóc sức khỏe. Các loại opioid từ nguồn cung thuốc không được kiểm soát có chứa một loại opioid rất mạnh được gọi là fentanyl và có thể không an toàn. Fentanyl trong nguồn cung thuốc không được kiểm soát có thể gây ra tình trạng ngộ độc opioid.

Ngộ độc opioid là gì?

Ngộ độc opioid (hoặc quá liều) xảy ra khi cơ thể một người bị quá tải bởi lượng opioid, gây ra những tác hại có khả năng đe dọa đến tính mạng. Khi tình trạng ngộ độc opioid xảy ra, nhịp thở trở nên không đều, chậm lại, hoặc ngừng lại và người bệnh có thể khó tỉnh dậy. Nếu một người không thở được hoặc thở không đủ, họ sẽ không nhận đủ oxy vào cơ thể. Điều này có thể dẫn đến tình trạng tổn thương não, tim ngừng đập và tử vong. Ngộ độc opioid là một tình huống cấp cứu về y tế. Hãy gọi **9-1-1** nếu bạn nghĩ một người đang bị ngộ độc opioid. Dùng naloxone nếu bạn có bộ dụng cụ Naloxone Mang Về Nhà (Take Home Naloxone).

Tại sao ngộ độc opioid lại là một vấn đề quan trọng trong lĩnh vực y tế công cộng?

Từ năm 2016, số người tử vong do ngộ độc ma túy đã gia tăng ở B.C. Việc số ca tử vong tăng

lên đã dẫn đến một tuyên bố về tình trạng khẩn cấp về y tế công cộng vào năm 2016 và đến nay, tình trạng này vẫn còn tiếp diễn. Nguyên nhân gây tử vong chủ yếu là do một loại opioid cực mạnh có tên là fentanyl, và các loại thuốc liên quan, trong nguồn cung thuốc không được kiểm soát. Những ca tử vong do ngộ độc thuốc hiện là nguyên nhân hàng đầu gây tử vong bất thường ở B.C. đối với những người trong độ tuổi từ 10 đến 59.

Naloxone là gì?

Naloxone là một loại thuốc có thể cứu sống một người nếu họ bị ngộ độc opioid. Loại thuốc này được dùng dưới dạng tiêm/chích và xịt vào mũi (tức là đưa vào "trong mũi").

Naloxone tạm thời đảo ngược các tác dụng của những loại thuốc opioid. Thuốc này kết dính với cùng những điểm (thụ thể) trong não giống như opioid. Khi một người được cho dùng naloxone, thuốc sẽ đẩy opioid ra khỏi thụ thể để tạm thời khôi phục nhịp thở bình thường.

Naloxone bắt đầu có tác dụng trong vòng vài phút. Bạn có thể cần dùng liều naloxone thứ hai nếu liều đầu tiên không giúp người đó khôi phục nhịp thở bình thường sau 3 phút. Bạn có thể cho người đó dùng Naloxone cứ 3 phút một lần cho đến khi họ thở bình thường. Điều quan trọng là phải thực hiện hô hấp nhân tạo cùng với naloxone để đảm bảo cơ thể người đó nhận được oxy.

Tác dụng của naloxone chỉ là tạm thời và chỉ kéo dài từ 30 phút đến 2 giờ. Nếu naloxone hết tác dụng và opioid vẫn còn trong cơ thể, người đó có thể bị ngộ độc opioid lần nữa. Người đó sẽ cần thêm các liều naloxone nếu nhịp thở của họ chậm lại hoặc ngừng lại. Điều quan trọng là

phải gọi **9-1-1 càng sớm càng tốt**, ở bên cạnh người đó và sẵn sàng cho họ thêm một liều naloxone cứ 3 phút một lần cho đến khi người đó thở bình thường.

Naloxone có an toàn không?

Có, naloxone an toàn. Thuốc này đã được các chuyên gia chăm sóc sức khỏe, nhân viên ứng cứu trong trường hợp khẩn cấp và người dân trong cộng đồng sử dụng để đảo ngược vô số trường hợp ngộ độc opioid.

Naloxone không có tác dụng đối với người không dùng opioid. Nếu cơ thể của một người có khả năng dung nạp opioid, những liều naloxone cao có thể gây ra những triệu chứng vật thuốc khó chịu. Tuy khó chịu nhưng các triệu chứng bứt rứt vật vã này không đe dọa đến tính mạng. Nhân viên ứng cứu có thể cố gắng tránh cho người đó dùng quá nhiều naloxone bằng cách thực hiện hô hấp nhân tạo, dành 3 phút để naloxone có tác dụng, và chỉ cho họ dùng naloxone khi nhịp thở không bình thường. Trong những trường hợp hiếm gặp, một số người có thể bị dị ứng với naloxone.

Chương trình Naloxone Mang Về Nhà (THN) của B.C. là gì?

Vào tháng 8 năm 2012, chương trình Naloxone Mang Về Nhà (Take Home Naloxone - THN) của B.C. đã được triển khai nhằm giảm những tác hại và trường hợp tử vong liên quan đến ngộ độc opioid. Chương trình THN đào tạo cho người dân về việc ngăn ngừa, nhận biết và ứng phó với tình trạng ngộ độc opioid bằng naloxone và hô hấp nhân tạo trong khi chờ nhân viên cấp cứu đến.

Naloxone có dẫn đến việc dùng thuốc nhiều hơn không?

Không. Các nghiên cứu đã chỉ ra rằng việc cung cấp naloxone cho những người sử dụng opioid không khiến họ sử dụng chất gây nghiện nhiều hơn.

Ai đủ điều kiện nhận bộ naloxone?

Chương trình THN cung cấp bộ dụng cụ naloxone dưới dạng tiêm/chích và đào tạo miễn phí cho những người có khả năng chứng kiến một tình huống ngộ độc opioid. Nhóm người này bao gồm những người sử dụng chất gây nghiện và bạn bè cùng với người thân của họ. Bạn không cần đơn thuốc để đi mua naloxone.

Các nhân viên của các tổ chức phi lợi nhuận và tổ chức cộng đồng có thể lấy naloxone thông qua Chương trình Hộp Ứng phó với Tình trạng Quá liều tại Cơ sở (Facility Overdose Response Box - FORB) <https://towardtheheart.com/forb>.

Người dân Bản địa (First Nations) tại B.C. có thể lấy naloxone dạng tiêm/chích và dạng xịt mũi miễn phí tại các hiệu thuốc trong cộng đồng thông qua chương trình Phúc lợi Y tế cho Người Bản địa (First Nation Health Benefits).

Chương trình đào tạo về THN có những nội dung gì?

Chương trình đào tạo cung cấp cho bạn kiến thức và những công cụ quý giá để cứu mạng người. Chương trình này sẽ dạy bạn cách:

- Nhận biết các dấu hiệu của tình trạng ngộ độc opioid
- Ứng phó với một tình huống ngộ độc opioid, bao gồm cách thực hiện hô hấp nhân tạo
- Sử dụng bộ dụng cụ Naloxone Mang Về Nhà của BCCDC, bao gồm cách tiêm/chích naloxone
- Chăm sóc một người ngay sau khi cho người đó dùng naloxone

Bạn có thể tham gia chương trình đào tạo THN ở đâu?

Bạn có thể tham gia chương trình đào tạo theo hình thức gặp mặt trực tiếp tại một cơ sở phân phối THN đã đăng ký. Chương trình đào tạo trực tuyến cũng có trên trang web Đào tạo về Naloxone của Toward the Heart www.naloxonetraining.com. Tất cả mọi người

đều có thể hoàn thành chương trình đào tạo trực tuyến và nhận một chứng chỉ để mang đến hiệu thuốc hoặc địa điểm khác để lấy bộ dụng cụ.

Tôi có thể tìm naloxone ở đâu?

Bạn có thể tìm bộ dụng cụ THN tại hơn 2300 địa điểm được đăng ký trong chương trình THN của BC, bao gồm các hiệu thuốc trong cộng đồng. Để tìm một điểm phân phối THN của BC gần bạn, hãy truy cập Toward the Heart <https://towardtheheart.com/site-finder>.

Để biết thêm thông tin

Để biết thêm thông tin về giảm tác hại, hãy truy cập các trang HealthLinkBC Files sau:

- [HealthLinkBC #102a Hiểu về giảm tác hại: Sử dụng chất gây nghiện](#)

- [HealthLinkBC File #102b Giảm tác hại cho gia đình, người chăm sóc và bạn bè của những người sử dụng chất gây nghiện](#)

Để biết thêm thông tin về cách nhận biết và phòng ngừa tình trạng quá liều, chương trình THN của BC và chương trình naloxone qua đường mũi của FNHA, hãy truy cập các trang web sau:

- Toward the Heart: <https://towardtheheart.com>
- Chính quyền British Columbia: Phòng ngừa và ứng phó với tình trạng quá liều www2.gov.bc.ca/gov/content/overdose
- Cơ quan Y tế Bản địa (First Nations Health Authority): Naloxone www.fnha.ca/what-we-do/mental-wellness-and-substance-use/harm-reduction-and-the-toxic-drug-crisis/naloxone

BC Centre for Disease Control
Provincial Health Services Authority

Để biết thêm các chủ đề của HealthLinkBC File, hãy truy cập www.HealthLinkBC.ca/health-library/healthlinkbc-files hoặc đến đơn vị y tế công cộng tại địa phương bạn. Để có thông tin và lời khuyên y khoa không khẩn cấp tại B.C., hãy truy cập trang www.HealthLinkBC.ca hoặc gọi số **8-1-1** (miễn phí). Đối với người khiếm thính và lạng tai, hãy gọi số **7-1-1**. Có các dịch vụ dịch thuật cho hơn 130 ngôn ngữ khi có yêu cầu.